

[Helveg Petersen.]

undervisningspligtige alder, i den ønskede nedsættelse af klassekvotienterne, i den fremtidige arbejdstidsnedsættelse for lærerne o. s. v.

Jeg skal ikke give mig af med at korrigere de betragtninger, der anføres i bemærkningerne om udviklingen til 1980. Jeg tror, at de betragtninger, der er anført, stort set er realistiske. I hvert fald er det indlysende, at enhver af de udviklingstendenser, der peges på i bemærkningerne, må underkastes en løbende vurdering, så man på ethvert tidspunkt har så nøje indseende som muligt med de krav, der stilles til lærerantallet. Men lad mig her sige, at vi jo mange gange har været inde på de problemer, der knytter sig til den skolestruktur, vi har, til den frihed, der råder, og har været klar over, at det var uhyre vanskeligt at skaffe sig et virkeligt billede af, hvordan udviklingen vil forme sig. Jeg kan her henvise til den passus i bemærkningerne, hvori der fortælles om det forventede forbrug af seminarieelever som vikarer. Nogle få måneder forinden regnede man ikke med at skulle bruge alle de elever, der kunne sendes ud, men det viste sig, at man fik brug for alle, der var på seminarierne, og endda kunne have aftaget flere.

Jeg er ganske enig i, at vi ikke skal henvise os til nogen form for optimisme. Det ærede medlem hr. Poul Hartling lod ane, at der skulle være tænkt på mig i forbindelse med tidligere tiders optimisme. Jeg tror ikke, jeg på noget tidspunkt har hengivet mig dertil, og jeg tror ikke, der i mine udtalelser ved behandlingen af et tilsvarende lovforslag her i tinget var noget, der kunne tyde på, at jeg nærrede en overdreven optimisme. (*Poul Hartling*: Nej, det er endnu tidligere!). Jeg tror ikke, jeg på noget tidspunkt har nævnt noget årstal for, hvornår man kunne forvente at lærermangelen var afskaffet. Men hvis det ærede medlem kan finde en udtalelse, der viser, at jeg skulle have hengivet mig til en sådan optimisme, vil jeg være taknemlig for at få at vide, hvor denne udtalelse skulle være faldet.

Det, der er afgørende, når vi skal tage stilling til dette lovforslag, er, at praktisk taget alle de tendenser, der gør sig gældende inden for folkeskolen, peger i opadgående ret-

ning af behovet. Kun ganske få tendenser har en anden kurs, og her tænker jeg på det, jeg var inde på før i forbindelse med de store og de små skoler. Jeg tænker på muligheden af, at man i de kommende årtier fremskyn-der det kommunale samarbejde, så der kan opstå større klasseenheder, et større og mere udviklet samarbejde omkring 8.-10. klassernes valgfrie fag o. s. v. Her ligger der muligheder, som ikke aftegner sig klart. Men det er også, så vidt jeg kan se, den eneste tendens i retning af mindre behov for lærere; ellers peger det hele i retning af, at der vil stilles stadig øgede krav.

Må jeg så sige, at samtidig med at disse rationeringsbestemmelser har været gennemført, har man uophørligt sat ind på at øge antallet af dimittender, og det er jo i virkeligheden her, slaget skal vindes; deri har det ærede medlem hr. Poul Hartling ret. Alt andet er lapperier. Det er også rigtigt, at det, vi gør i disse år, tjener til at forsinke udviklingen, og her synes jeg godt, at vi i fællesskab kan glæde os over, at det dog er lykkedes at sætte tallet på dimittender højere op, end vi kunne forvente, da vi behandlede et tilsvarende lovforslag sidste gang. Den kurve må vi fortsat arbejde videre på.

Jeg tror, at det ærede medlem hr. Poul Hartling vil være enig med mig i, at der er sat så stærkt ind, som man har kunnet forsvare over for det saglige, med hensyn til udbygningen af bestående seminarier.

Må jeg endelig føje til, at jeg tror ikke, der er mulighed for at foretage ændringer i det cirkulære, der i øjeblikket er det rådende for skolerne. Men i det omfang, de store dimissionstal slår igennem og muliggør, at der her og dér kan lempes på de bestemmelser, der findes i cirkulæret, må det naturligvis ske. Det er meget vigtigt, at man stadig væk — og det håber jeg den højtærede minister vil gøre — bevarer muligheden for at tage hensyn til de enkelte kommuners forhold. Der er kommuner, hvis skolevæsen har en sådan struktur, at der må være mulighed for at fravige reglerne, men det er lige så selvfølgelig, at det må ske på en sådan måde, at der ikke derved gives los til skade for det, der er lovens hensigt: at afhjælpe virkningerne af lærermangelen dér, hvor den trykker mest og hårdest.

Jeg kan på det radikale venstres vegne